

Události primordiální (a vyšší)

Žádná událost nevzniká sama od sebe, ani není svým skutečným počátkem (zrodem) produktem nějaké události jiné (ať už současné nebo předchozí). Vznik pravých událostí je proto základním kosmologickým problémem. Každá událost má nějaký svůj vyměřený „čas“ (tzv. vnitřní čas, event. vlastní čas, termínovaný čas). A zároveň žádná událost není jen sama sebou, a to jednak (a především) proto, že samu sebe nezakládá, že nevzniká sama od sebe, jednak proto, že může samu sebe přesáhnout, překročit (tj. překročit své vymezení, a v tom i svou omezenost časovou). To zajisté znamená především to, že žádná událost není fatálně determinována, ale že je nebo může být (a v „reálném“ světě bývá) jakoby postavena před alternativu: buď skončí a nic z ní nezbude (to platí především pro naprostou většinu událostí virtuálních), anebo se nějakým způsobem promění, eventuelně také nechá nebo dá proměnit, že se nějak bude podílet na něčem, co ji přesahuje (také, ale nejenom časově). Tato relativní (nikoli naprostá) nedeterminovanost je však vždy nějak dále omezoována „okolnostmi“: tak např. virtuální částice nebo kvantum, které vzniknou (které se „vynoří“ z fyzikálního vakua) mimo náš Vesmír (nebo mimo jakýkoli vesmír, je-li jich více), je např. časově mnohem omezenější než částice či kvantum, které mají možnost se zapojit do prostředí reálného univerza. Takové „zapojení“ umožní virtuální částici, aby se stala částicí reálnou (možná přesněji: aby se proměnila tak, aby se stala součástí nové částice, která už bude reálná) a aby tak překročila např. svou časovou vymezenost (překročila termín svého nezbytného zániku, po něm z ní nic nezbude) a aby se nějak podílela také na událostném dění jiném než vlastním, dokonce na dění vyšší úrovně, než jaké bylo její vlastní dění. Tak dochází k tomu, že třeba částice a kvanta „vznikají“, ale jsou zmarněny, protože nenašly okolnosti vhodné pro podobné „zapojení“, ale také proto, že se jim to nepodařilo, i když okolnosti byly příznivé, nebo když se o to vůbec nepokusily. Takto to vypadá, když zůstaneme jen u kvant a částic, o kterých už fyzika ví a které už mohla zkoumat; je však vysoce pravděpodobné, že mutatis mutandis něco podobného se odehrává i na úrovních mnohem nižších (základnějších), např. na úrovni tzv. superstrun (možná lépe „substrun“).

(Písek, 080717-2.)